

Verordening interferentiegebieden bodemenergiesystemen Zwolle 2021

De raad van de gemeente Zwolle

Artikel 1 Begripsomschrijving

In deze verordening wordt verstaan onder:

1. *Gesloten bodemenergiesysteem*: installatie waarmee, zonder grondwater te onttrekken en na gebruik in de bodem terug te brengen, gebruik wordt gemaakt van de bodem voor de levering van warmte of koude ten behoeve van de verwarming of koeling van ruimten in bouwwerken, door middel van een gesloten circuit van leidingen, met inbegrip van het bovengrondse deel van de installatie.
2. *Open bodemenergiesysteem*: installatie waarmee van de bodem gebruik gemaakt wordt voor de levering van warmte of koude ten behoeve van de verwarming of koeling van ruimten in bouw- werken, door grondwater te onttrekken en na gebruik in de bodem terug te brengen, met inbegrip van het bovengrondse deel van de installatie.
3. *Interferentiegebied*: één of meerdere aangewezen gebieden binnen de gemeente Zwolle waarin ordening van bodemenergiesystemen wenselijk is met het oog op het voorkomen van negatieve onderlinge beïnvloeding van meerdere bodemenergiesystemen of anderszins ter bevordering van het doelmatig gebruik van bodemenergie.

Artikel 2 Aanwijzen interferentiegebieden door burgemeester en wethouders

1. Ter voorkoming van interferentie tussen gesloten of open bodemenergiesystemen onderling of anderszins ter bevordering van een doelmatig gebruik van bodemenergie, zijn burgemeester en wethouders bevoegd interferentiegebieden aan te wijzen als bedoeld in artikel 2.2a, zesde lid van het Besluit omgevingsrecht, en of de grenzen van al aangewezen gebieden te wijzigen.
2. Indien burgemeester en wethouders gebruik maken van de in lid 1 opgenomen bevoegdheid dan stellen zij een bodemenergieplan vast voor het nieuw aangewezen interferentiegebied dan wel het gewijzigde interferentiegebied.

Artikel 3 Overgangsrecht

1. De op grond van de Verordening Interferentiegebieden Bodemenergiesystemen Stadshagen-Breezicht 2019 aangewezen interferentiegebieden, conform de in bijlage 1 opgenomen kaarten, blijven van kracht. Op deze gebieden is, na inwerkingtreding van deze verordening, deze verordening van toepassing.
2. Op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder i, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, ingediend voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening, evenals op enig bezwaar of beroep, ingesteld tegen een beslissing over een dergelijke aanvraag, blijft de Verordening Interferentiegebieden Bodemenergiesystemen Stadshagen-Breezicht 2019 van toepassing.

Artikel 4 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de dag na die waarop zij is bekendgemaakt.

Bijlage 1 Aangewezen interferentiegebieden

- A. Kaart interferentiegebied Stadshagen-Breezicht (los bijgevoegd)
- B. Kaart interferentiegebied De Tippe (los bijgevoegd)
- C. Kaart interferentiegebied Spoorzone Zwolle (los bijgevoegd)

Toelichting algemeen

Wettelijke grondslag

Artikel 2.2b van het Besluit omgevingsrecht, artikel 149 van de Gemeentewet en artikel 18 lid 3 Wet bodembescherming.

Algemeen

Bij grootschalige toepassing van bodemenergie neemt de drukte in de ondergrond sterk toe. Voorkomen moet worden dat bij een toename van het aantal bodemenergiesystemen negatieve interferentie tussen bodemenergiesystemen onderling optreedt, waardoor het doelmatig gebruik van bodemenergie in gedrang komt, of nadelige beïnvloeding van andere ondergrondse functies. Daarom stelde de gemeente in 2019 de Verordening Interferentiegebieden Bodemenergiesystemen Stadshagen-Breezicht 2019 vast. Bij deze verordening werd het gebied Stadshagen-Breezicht aangewezen als interferentiegebied. Deze verordening impliceert alleen betrekking te hebben op dit gebied in Zwolle, terwijl inmiddels ook al De Tippe en Spoorzone Zwolle zijn aangewezen als interferentiegebied. En verwacht wordt dat nog meer gebieden worden aangewezen. Om onduidelijkheden over de reikwijdte en werking van de bestaande Verordening Interferentiegebieden Bodemenergiesystemen Stadshagen-Breezicht 2019 te voorkomen dan wel weg te nemen, wordt deze vervangen door de Verordening interferentiegebieden bodemenergiesystemen Zwolle 2021. Deze verordening geeft duidelijk aan dat interferentiegebieden voor het gehele grondgebied van de gemeente Zwolle kunnen worden aangewezen.

Wat zijn de gevolgen van aanwijzen interferentiegebieden?

Het rechtsgevolg van het aanwijzen van interferentiegebieden is dat een Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (Obm) verplicht wordt voor het installeren van een klein gesloten bodemenergiesysteem als het binnen een interferentiegebied ligt. Buiten interferentiegebieden en voor grote systemen veranderen de procedures en regels niet.

Onveranderd blijft dat buiten interferentiegebieden voor het realiseren van grote (groter dan 70 kW) gesloten bodemenergiesystemen nu al een Obm aangevraagd moet worden, op grond van artikel 2.2a lid 6 van het Besluit omgevingsrecht, en dat voor kleine gesloten systemen (kleiner dan 70 kW) een meldingsplicht geldt op grond van artikel 1.21a van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Voor open bodemenergiesystemen wordt interferentie meegenomen bij de verlening van de Watervergunning krachtens artikel 6.4, eerste lid, onder b, van de Waterwet. In de Watervergunning kan rekening worden gehouden met het voorkomen van negatieve interferentie en het bevorderen van een doelmatig gebruik van bodemenergie.

Toelichting artikelsgewijs

Artikel 1 Begripsomschrijving

Open en gesloten bodemenergiesystemen

Bodemenergiesystemen maken voor de verwarming en koeling van gebouwen gebruik van de warmte en koude die in de bodem is opgeslagen. Er wordt onderscheid gemaakt

tussen open en gesloten bodemenergiesystemen. Bij open bodemenergiesystemen wordt 's zomers relatief koud grondwater uit de koudwaterbron of -bel onttrokken om daarmee gebouwen te koelen. Na opwarming in het gebouw wordt de warmte terug in de bodem gebracht in de warmwaterbron (of -bel). 's Winters wordt relatief warm gebleven grondwater uit de warmwaterbron onttrokken om daarmee gebouwen te verwarmen. Na afkoeling door afgifte van warmte in het gebouw wordt de koude in de bodem teruggebracht in de koudwaterbron en begint de cyclus opnieuw. Open bodemenergiesystemen kunnen ook alleen voor verwarming of alleen voor koeling worden gebruikt. Bij gesloten bodemenergiesystemen wordt water, vaak gemengd met een antivriesmiddel, in buizen door de bodem geleid, zonder dat het in direct contact met het grondwater komt. Hierin onderscheiden zij zich van open systemen, want hierbij is sprake van verplaatsing van grondwater.

Interferentiegebied

Bodemenergiesystemen hebben thermische invloedsgebieden. Dit zijn gebieden waar relatief koude en/of warme zones in de bodem aanwezig zijn (inclusief grondwater) doordat water in een buizenstelsel of in de grond wordt gebracht dat een andere temperatuur heeft dan de natuurlijke bodemtemperatuur. Bij bodemenergiesystemen in elkaars nabijheid bestaat het risico dat thermische invloedsgebieden elkaar overlappen. Dit heet interferentie. Interferentie tussen thermische invloedsgebieden van verschillende temperaturen is ongewenst omdat dit het energierendement van de betrokken bodemenergiesystemen kan verminderen. Daarnaast maken de ordeningsregels het mogelijk bescherming te bieden aan grote collectieve, meer efficiënte bodemenergiesystemen. Dergelijke systemen hebben vaak een lange voorbereidingstijd en kunnen belemmerd worden door kleine snelle initiatieven omdat zonder ordeningsregels geldt: 'Wie het eerst komt, het eerst pompt'.

Artikel 2 Aanwijzen interferentiegebieden door burgemeester en wethouders

Interferentiegebieden kunnen zowel bij gemeentelijke als provinciale verordening worden aangewezen. In het Besluit bodemenergiesystemen is ervoor gekozen dat interferentiegebieden in beginsel worden aangewezen bij gemeentelijke verordening. Dit is geregeld in artikel 2.2b van het Besluit omgevingsrecht.

Het rechtsgevolg van de aanwijzing van een interferentiegebied is dat voor het installeren van een klein gesloten bodemenergiesysteem, kleiner dan 70 kW, toestemming is vereist. Alvorens een dergelijk systeem geïnstalleerd kan worden, moet door de gemeente een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht verleend zijn (Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (Obm)). Buiten interferentiegebieden geldt voor de plaatsing van een klein gesloten bodemenergiesysteem alleen een meldingsplicht. Bodemenergiesystemen groter dan 70 kW hebben ook buiten interferentiegebieden een vergunningplicht. Een gesloten bodemenergiesysteem mag op grond van de algemene regels in het Activiteitenbesluit milieubeheer en het Besluit lozen buiten inrichtingen, niet tot zodanige interferentie met eerder geïnstalleerde bodemenergiesystemen leiden, dat het doelmatig functioneren van een van de desbetreffende systemen kan worden geschaad (zie art. 3.16m van het Activiteitenbesluit milieubeheer en art. 3a.7 van het Besluit lozen buiten inrichtingen). De Obm-procedure geeft de mogelijkheid om de toestemming voor

het plaatsen van een bodemenergiesysteem te weigeren, indien aannemelijk is dat aan dit voorschrift niet zal worden voldaan (zie artikel 5.13b, negende lid van het Besluit omgevingsrecht).

Het aanwijzen van interferentiegebieden is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. Naast het aanwijzen van nieuwe interferentiegebieden zijn burgemeester en wethouders ook bevoegd de grenzen van aangewezen gebieden te wijzigen. Het aanwijzen van gebieden verplicht burgemeester en wethouders ook een bodemenergieplan vast te stellen. Dit borgt rechtszekerheid en uniformiteit voor derden omdat inzichtelijk is welk beleid het college toepast bij aanvragen voor bodemenergiesystemen. Ook zorgt dit ervoor dat het bodemenergieplan het kader is voor het te bereiken doel: een doelmatig gebruik van bodemenergie in de ondergrond van Zwolle.

Er is voor gekozen om geen algemene, en ten aanzien van het Besluit omgevingsrecht aanvullende, weigeringsgronden voor een aanvraag op te nemen in deze verordening. Dit kan namelijk ongewenst beperkingen opleggen aan een duurzaam en doelmatig gebruik van de ondergrond, aangezien de ontwikkelingen rondom de energietransitie met bijbehorende technieken en toepassen elkaar in een rap tempo opvolgen. Ofwel, het verlenen of weigeren van een aanvraag voor een bodemenergiesysteem in een interferentiegebied staat volledig ter beoordeling van burgemeester en wethouders. Hierbij rekening houdend met het door burgemeester en wethouders vastgestelde bodemenergieplan.

Artikel 3 Overgangsrecht

Gelijktijdig met de vaststelling van deze verordening, wordt de bestaande Verordening Interferentiegebieden Bodemenergiesystemen Stadshagen-Breezicht 2019 ingetrokken. Om te borgen dat de drie aangewezen interferentiegebieden Stadshagen-Breezicht, De Tippe en Spoorzone Zwolle in stand blijven, inclusief de hiervoor vastgestelde bodemenergieplannen, bepaalt het overgangsrecht dat deze interferentiegebieden van kracht blijven en komen te vallen onder de werking van deze Verordening interferentiegebieden bodemenergiesystemen Zwolle 2021. Alleen voor al ingediende aanvragen blijft de Verordening Interferentiegebieden Bodemenergiesystemen Stadshagen-Breezicht 2019 van kracht.

Artikel 4 Inwerkingtreding

Artikel 4 regelt het in werking treden van deze verordening.